

СТАНОВИЩЕ

по конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“
по професионално направление 2.1. Филология,
научна специалност *Български език*, за нуждите
на Секцията по етнолингвистика
в ИБЕ при БАН, София,

съгласно обявата в ДВ № 36/03.05. 2019 г.
с кандидат: **ЙОАННА ХРИСТОВА КИРИЛОВА**
доктор в ИБЕ към БАН, София

Автор на становището: **Христина Милева Тончева-Тодорова**,
д.ф.н., професор в Пловдивския университет
“Паисий Хилендарски“

Със заповед № РД-09-23 от 01. 07. 2019 г., въз основа на Решение на Научния съвет на ИБЕ съм включена в състава на научното жури, което да проведе конкурса по избор на доцент по професионално направление 2.1. Филология, научна специалност *Български език*, за нуждите на Секцията по етнолингвистика в ИБЕ към БАН.

В конкурса единствената кандидатка гл. ас. д-р **ЙОАННА ХРИСТОВА КИРИЛОВА** е представила следните материали: 3 монографии, 2 студии, 31 статии, заявено участие в 11 научноизследователски проекта, от които 3 международни, участие с доклади в 20 научни конференции, от които 9 международни, 32 забелязани цитирания.

Монографии:

1. Кирилова, Йоанна. *Представата за ума в българската езикова картина за света*. София, „ДиоМира“, 2017, 201 с. ISBN 978-954-2977-39-1
2. Кирилова, Йоанна. *Пастирската терминология в Софийско*. Велико Търново, „Знак'94“, 2011, 274 с. ISBN 978-954-8305-08 (книгата е издадена по докторската дисертация)
3. Кирилова, Йоанна, Китанова, М., Витанова, М., Мичева-Пейчева, К. *Бинарната опозиция свой – чужд в българската култура и език*. НАЦИД 9400 149 НД 5/ 2013, автор на частта *Концептите приятел – враг в българската езикова картина на света*. (с. 0 -31).

И в двата монографични труда – *Представата за ума в българската езикова картина за света* и *Бинарната опозиция свой – чужд в българската култура и език* са обстойно проучени и изложени в оригинална концептуална теория основни

теоретични постановки, които описват езиковата картина на света. Авторката Йоанна Кирилова не се доверява на установената в когнитивната лингвистика понятийна терминология, а предлага свои формулировки. С вещината на изследовател, който уверено доугочнява и избистря разнородните понятия в тази научна сфера, тя систематизирано и последователно въвежда т.нар. дефиниционни признаци, които проследява в широк диахронен срез още от паремийните и дамаскиновите текстове.

Методологията на авторката е разработена и утвърдена в съгласие с традиционните постановки, но е преосмислена в духа на собствените ѝ разработки върху концептуалните признаци на ума по данните от лексикографските източници.

Освен традиционно разглежданите понятия в когнитивната лингвистика, Йоанна Кирилова е отделила специално внимание и върху една сравнително нова тема, която стана актуална през последните години – т.нар. джендърни изследвания (*Гендерные характеристики концепта ум в българской паремиилогии*, 2010). И в друга своя статия авторката продължава да се вълнува от отрицателните конотации, с които се характеризира женският ум според паремийните текстове (*Концептът ум и жената според българската паремиилогична картина на света*, 2009). Диахронните съпоставки на онтологичните метафори за ума в българските пословици и поговорки също са дали отлични резултати, като дамаскиновите текстове са спомогнали по-ясно да се открият когнитивните модели (*Онтологични метафори за ума в Тихонравовския дамаскин*, 2013).

В други свои изследвания колегата Кирилова се е съсредоточила върху концептите *щастие, сърце, душа, старост*, опозитивните двойки *приятел враг*, които проследява по текстове от старобългарската епоха чак до днес (*Концепты друг – враг в болгарской языковой картине мира*, 2013, *Концептът приятел от старобългарската епоха до наши дни*, 2014, *Онтологични метафори, концептуализиращи душата като ценност в българските паремии (в съпоставка с концептите ум и сърце)*, 2018 и др.).

Особен интерес за мен представляват диалектоложките проучвания, в които също наблюдавам един нов, етнолингвистичен подход към лексикалното богатство на българските говори – книгата *Пастирската терминология в Софийско (с. Искреца, с. Бреже, с. Браковци и с. Добравица)*, 2011. В нея не само са изнесени огромен брой диалектни единици в азбучен показалец, но и са групирани в съответни лексемни множества, подложени на структурен анализ с детайлно открояване на фонетичните, граматичните и словообразователните отлики между тях.

Заклучение:

В резултат на всичко, написано по-горе, мога категорично да заявя, че предложената кандидатура на гл. ас. д-р Йоанна Христова Кирилова отговаря на всички минимални национални изисквания за заемане на длъжността „доцент“.

Участничката в конкурса е представила достатъчен брой научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС 'доктор'. Представената научна продукция е напълно оригинално творчество, не съм констатирала наличие на плагиатство.

За това давам убедително своята положителна оценка и си позволявам да препоръчам на уважаемото научно жури да изготви доклад за присъждане на академичната длъжност „доцент“ на гл. ас д-р Йоанна Христова Кирилова по професионално направление 2.1. Филология, научна специалност *Български език*, за нуждите на Секцията по етнолингвистика в ИБЕ при БАН, София.

17. 07. 2019 г.

Изготвила становището:.....

Пловдив

(проф. д.ф.н. Христина Тончева)